

Keuzelijst klassiekers / toptitels uit de wereldliteratuur 2022-2023

Het aantal pagina's van het boek staat vermeld voor de paperback editie, tenzij anders aangegeven.

Let bij uw keuze wel op of het boek nog verkrijgbaar is / of te leen in de (online) bibliotheek.

Nieuwe titels

Simone de Beauvoir – *Alle mensen zijn sterfelijk*

K22-01, uitgeverij Orlando, 2020, 383 p., € 24,95

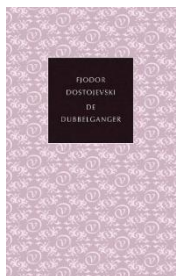
Alle mensen zijn sterfelijk is het verhaal van Raimondo (Raymond) Fosca, een in 1279 geboren Italiaanse edelman, die zijn stad van de vernietiging wil redden en die, om het lot naar zijn hand te zetten, een onsterfelijkheidselixier drinkt. We volgen hem door de eeuwen en de Europese geschiedenis heen en komen er gaandeweg achter dat onsterfelijkheid waarschijnlijk eerder een vloek dan een zegen is.

Het is ook het verhaal van de ambitieuze twintigste-eeuwse actrice Régine, die slecht kan verkroppen dat haar roem maar tijdelijk zal zijn en die een verhouding met Fosca begint, zodat ze in zijn herinnering eeuwig kan voortleven.

Een roman over leven en dood, over herinneren en vergeten en over wat het betekent om mens te zijn.

Fjodor Dostojevski – *De dubbelganger*

K22-02, uitgeverij Van Oorschot, 2020, 176 p., € 9,99

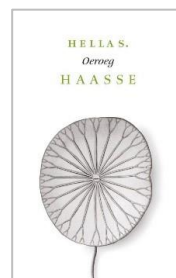
Op een departement in Sint-Petersburg werkt de eenvoudige ambtenaar Jakov Petrovitsj Goljadkin. Op een morgen moet hij eigenlijk naar zijn werk, maar hij huurt een koets en gaat naar zijn huisarts. Daar voert hij een verward gesprek, de arts raadt hem aan meer ontspanning te zoeken. Goljadkin is verliefd op de dochter van zijn baas, hij gaat naar haar verjaardag maar wordt door de bedienden niet binnengelaten. Dan zwerft hij door de stad en midden in de nacht ontmoet

hij een jonge man. Zijn dubbelganger. Deze jonge man bevindt zich ineens ook in zijn woning en de volgende dag ook op zijn werk. Hoewel de mannen uiterlijk op elkaar lijken, zijn hun karakters totaal verschillend. Goljadkin naïef en verlegen, zijn dubbelganger een brutale intrigant. Goljadkin is vertwijfeld. Is de jongere echt of een hersenspinsel? Is het een psychologische of maatschappijkritische roman?

Een spannende leeservaring en genoeg stof voor een discussie.

Hella S. Haasse – *Oeroeg*

K22-03, uitgeverij Quirido, 2014, 88 p., € 13,99

Het beroemde prozadebuut *Oeroeg* van Hella Haasse verscheen in 1948 en is nog steeds actueel. Het verhaal, dat speelt in het Nederlands-Indië van voor de Tweede Wereldoorlog, is een aangrijpende geschiedenis over de vriendschap tussen een Indonesische jongen en de zoon van een Nederlandse administrateur. Ondanks hun verschillende afkomst hebben ze in hun jeugd jaren een zeer hechte en ongebruikelijke vriendschap. Langzaam ontstaan hierin echter haarscheurtjes. Ze slaan ieder een eigen weg in. Als de verteller na zijn studie in Delft terugkeert en hij zijn oude vriend Oeroeg weer ontmoet, komt hij tot de ontdekking dat het land dat hij kende en waar hij was opgegroeid, er niet meer is. Hij dacht dat Oeroeg en hij gelijk waren, maar de samenleving denkt daar anders

Het Oeroeg van Hella Haasse is een uitstekende manier om het Nederlands-Indische verleden opnieuw te beleven en te herwaarderen.

Kazuo Ishiguro – *De rest van de dag*

K22-04, uitgeverij Atlas Contact, 2019, 280 p., € 15,00

Engeland, juli 1956. Voor het eerst van zijn leven gaat Stevens op vakantie. Hij is altijd werkzaam geweest als butler op het landgoed Darlington. Maar Lord Darlington is dood, het landgoed is in andere handen overgegaan en Stevens eigenlijk ook. Op zijn reis wil Stevens zijn vroegere huishoudster, juffrouw Kenton opzoeken, in de hoop haar te bewegen terug te komen als huishoudster.

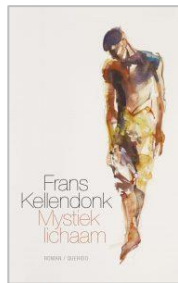
Onderweg gaan zijn gedachten terug naar zijn glorie-tijd, de periode vóór de oorlog. Hij wordt overspoeld door herinneringen en vraagt zich af wat het allemaal waard geweest is. Heeft hij de juiste keuzes gemaakt, wat heeft hij gemist in het leven? En hoe nu verder?

Met De rest van de dag, dat in 1989 verscheen, werd Ishiguro in één klap wereldberoemd. En nog steeds is het een groot plezier dit boek, met zijn tragische en

komische aspecten, te lezen!

Frans Kellendonk – *Mystiek lichaam*

K22-05, Em. Querido's Uitgeverij bv, 2015, 187 p., € 16,99

Laat je niet afschrikken door de titel! In *Mystiek lichaam* neemt Kellendonk de eind twintigste-eeuwse maatschappij de maat met een stilistische bril die je in de Nederlandse literatuur niet vaak tegenkomt.

We worden getraakteerd op een jaar uit het leven van de disfunctionele familie Gijselhart. De hoofdpersonen zijn de bejaarde weduwnaar A.W. Gijselhart, die belust is op geld en op macht over zijn omgeving, zijn recalcitrante dochter Magda, meestal Prul genoemd,

een bewust ongehuwde moeder die uiteindelijk met de (Joodse) vader van haar zoontje naar het buitenland vertrekt, en zijn homoseksuele zoon Leendert, alias Broer, die kunsthandelaar in New York was maar berooid en als aidspatiënt terugkeert naar zijn familie, waar hij niet echt welkom is. Met veel ironie, spot en ook humor schetst Kellendonk een tamelijk ontluisterend beeld van zijn personages.

Een destijds zowel zeer geprezen als zeer omstreden roman, die een (hernieuwde) kennismaking meer dan waard is .

Klaus Mann – *Mefisto* * *Roman van een carrière*

K22-06, uitgeverij Schokland, 2020, 304 p., hardcover € 24,00

Klaus Mann schreef *Mefisto* in 1936, toen hij in Amsterdam woonde. Hij was daar vanwege de opkomst van Hitler en het nazisme vrijwillig in ballingschap gegaan.

De carrière uit de titel is de carrière van de beroemde acteur Hendrik Höfgen. Aanvankelijk verzet Höfgen zich tegen het opkomend fascisme. Maar geleidelijk aan offert hij zijn idealen op ter wille van zijn eerzucht. Hij wordt de gunsteling van Goering en klimt op tot theaterintendant van Hitlers staatsapparaat. Het personage van Höfgen is geïnspireerd op de destijds zeer bekende toneelspeler Gustaf Gründgens, met wie Klaus' zuster Erika enige tijd getrouwd is geweest.

Het boek is bijzonder interessant omdat het van binnenuit laat zien hoe in de jaren twintig en dertig het nazisme de Duitse samenleving in zijn greep kreeg en hoe iemand, die aan de 'goede' kant begon, gedreven door eerzucht, door telkens weer concessies te doen, een pact met de duivel sluit.

Iris Murdoch – *De klok*

K22-07, uitgeverij Kleine Uil, 2019, 350 p., € 27,50

Met *The Bell* (1958) vestigde Iris Murdoch haar naam als een van de beste Engelstalige schrijvers. De roman over een groep mensen die - ver van de drukke wereld - tot rust wil komen in de religieuze lekgemeenschap Imber Court, is tegelijk geestig en serieus. Murdoch combineert ook in deze roman een uiterst ingenieuze plot met een scherpe blik op de menselijke geest en de illusies die elke hoofdpersoon over zichzelf koestert.

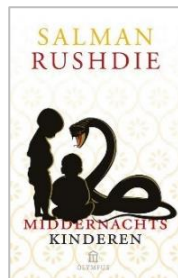
Centraal in dit verhaal staan Dora, die haar man heeft verlaten en naar hem terugkeert, en Michael, de geestelijk leider van de religieuze lekgemeenschap. Hij is homoseksueel, had in zijn jonge jaren een verhouding met Nick, die sinds kort ook op Imber Court woont, en wordt nu verliefd op de jonge student Toby, die een paar maanden op Imber Court komt werken. Murdoch schrijft subtiel en met veel

compassie over Michael en zijn verliefdheden.

De klok is een roman over (onmogelijke) liefde, geloof, het individuele versus het groepsbelang en de gevolgen van je handelen. Filosofische thema's die ook nu zeer actueel zijn.

Salman Rushdie – Middernachtskinderen

K22-08, uitgeverij Olympus, 2012, 536 p., € 20,99

Familieroman over het leven van een vooraanstaande moslimfamilie in Brits-Indië, India en Pakistan, met als hoofdpersoon een telepathisch begaafde jongen Saleem Sinai, geboren op het moment van de onafhankelijkheid van Brits-Indië. Met hem zijn er op datzelfde moment duizend en één middernachtskinderen geboren, die allen over bovennatuurlijke eigenschappen beschikken. Zo heeft Saleem een reukorgaan waarmee hij de gevoelens van anderen kan ruiken.

Rushdie schetst het leven van deze familie tegen een achtergrond van de politieke en maatschappelijke gebeurtenissen van de eerste dertig jaar van de onafhankelijkheid van India. Saleem wordt de verbindende schakel tussen enerzijds de nieuwe Indiase bovenlaag, machtig als de Engelsen voorheen, en anderzijds het 'oude' India van de waarzeggers, bedelaars en fakirs. De weergave van de politieke gebeurtenissen is juist; Rushdie beschikt over een grote kennis van geschiedenis en cultuur van Zuid-Azië. schepper.

Middernachtskinderen staat bekend als de beste roman van Rushdie.

Antoine de Saint-Exupéry – De kleine prins

K22-09, uitgeverij Ad. Donker, 2020, 120 p., € 9,95

In dit moderne sprookje maakt een piloot een noodlanding in de woestijn. Hij ontmoet de kleine prins, die vertelt over de planeet waar hij woont, over zijn reis naar andere planeten en over de bijzondere ontmoetingen tijdens zijn reis. Het prinsje is een bijzonder ventje dat veel vragen stelt en zich niet van de wijs laat brengen door vage antwoorden. Daardoor is het boek een verhaal vol wijsheden. Het boek lijkt op een verhaal voor kinderen, maar is

in werkelijkheid een poëtische, filosofische vertelling die over de hele wereld tot de klassiekers gerekend wordt.

Antoine de Saint-Exupéry was zelf piloot en schreef het boek in 1943. Hij maakte er prachtige illustraties bij die in de meeste uitgaven zijn opgenomen.

Mary Shelley – Frankenstein of De moderne Prometheus

K22-10, LJ Veen klassiek, 2015, 300 p., € 15,00

Het meest bekende boek van Mary Shelley gaat over het streven van de mens naar kennis om zo de basis van de levensgeheimen te ontsluiten en op die manier even machtig te worden als God.

Zij beschrijft de verwarring, onzekerheid en angst voor nieuwe ontdekkingen maar ook de verwondering die bij die ontwikkeling hoorde.

Het roept vragen op zoals: Brengt de zoektocht naar kennis uiteindelijk meer kwaad dan goed voor de mensheid? Moet verlichting eigenlijk wel nagestreefd worden?

Hoogmoed en noodlot spelen in deze roman een grote rol naast liefde en eenzaamheid. Hoewel de roman ruim 200 jaar oud is behandelt hij een actueel thema.

Het taalgebruik is zeker niet ouderwets en er zit spanning en vaart in het verhaal. Het neemt je mee in de innerlijke roerselen van het monster van Frankenstein en zijn schepper.

Een klassieker waar je graag de afloop van wilt weten!

Boeken waarvoor al eerder leeswijzers verschenen

Hieronder ziet u een op taalgebied gerubriceerde lijst van titels van boeken waarvoor eerder leeswijzers zijn verschenen. De lijst wordt nog verder aangevuld met alle verschenen leeswijzers van klassiekers.

Nederlands

Carry van Bruggen - Eva

K18-02, Uitgeverij Astoria, 1^e uitgave 1927, 172 p.

Carry van Bruggen (1881-1932) beschrijft in het boek *Eva* de groei van een jong Joods meisje -Eva- tot een, wat zij zelf noemt, vrouw van middelbare leeftijd. Het boek is grotendeels autobiografisch. In een aantal hoofdstukken, die ieder gaan over een bijzondere tijd in het leven van Eva, zijn de gevoelens en gedachten in een zogenoemde stream of consciousness -bewustzijnsstroom- op zeer persoonlijke wijze beschreven. Op psychologische en filosofische wijze benadert de gevoelige Eva de relatie met haar broer en ouders, met collega's en vrienden, en denkt zij over ervaringen met liefde en lijfelijkheid, schaamte, geluk, huwelijk en moederschap. Het gaat daarbij vooral om het innerlijk leven van de hoofdpersoon, om haar bewustwording. Daardoor heeft het boek het karakter van een zelfanalyse.

Louis Couperus - Eline Vere

K20-05, Uitgeverij L.J. Veen Klassiek, 568 p.

In december 1888 gonsde het in de Haagse paardentram van de geruchten: "Heb je het al gehoord? Eline is dood". Men wees elkaar op het Bezuidenhout, het pension aan waar ze zou zijn gestorven. Zó levend kan een romanpersonage worden. De Eline om wie het gaat is natuurlijk Eline Vere, geboren in de geest van Couperus. Een jonge vrouw uit de Haagse elite. De wereld ligt voor haar open, maar leven valt haar zwaar, te zwaar. Uiteindelijk vernemen de lezers van het feuilleton in het Haagse dagblad *Het Vaderland*, waarin de geschiedenis van Eline vanaf 17 juni verscheen, in december haar tragische einde.

Eline wordt door Couperus in zijn bloemrijke stijl tot leven gebracht. Met een scherp oog voor detail toont hij ons het Den Haag van de late negentiende eeuw, het leven van de kapitaalkrachtige bourgeoisie, met haar coterietjes, roddels, klassenbewustzijn.

Maria Dermout - De tienduizend dingen

K19-02, Uitgeverij Querido 2016 (1^e druk 1955), 254 p.

Mevrouw Felicia van Kleyntjes woont in een vervallen specerijentuin op een eiland in de Molukken (voormalig Nederlands-Indië), eerste decennia twintigste eeuw. Er is sprake van een overweldigende natuur, met prachtige baaien. Zij leeft eerst als kind bij haar grootmoeder, een wereld vol bijzondere mensen, gebeurtenissen en geheimen. Later reist zij naar Europa, en komt na jaren weer terug met haar zoontje. Haar zoon sterft als officier een gewelddadige dood tijdens een expeditie. Er zijn op het eiland meer verhalen bekend over mensen met een gewelddadig levenseinde. Verschillen in leven en zienswijzen van mensen uit oost en west worden daarbij beschreven. Aan het eind van het boek kijkt mevrouw van Kleyntjes – bij het herdenken van haar zoon – terug op alle doden, haar leven en herinneringen. De onderlinge samenhang van alles wordt haar dan duidelijk. Zo komt zij tot aanvaarding en kan zij proberen verder te leven.

Willem Frederik Hermans - Nooit meer slapen

K21-03, Uitgeverij De Bezige Bij 2017, 39^e druk, 320 p.

De ik-verteller, de jonge Nederlandse geoloog Alfred Issendorf, gaat samen met drie Noren op expeditie in het barre, moerassige noorden van Noorwegen om naar sporen van meteorietinslagen te zoeken en daarmee een oude hypothese van zijn promotor, professor Sibbelee, te staven. Issendorf is ambitieus: hij wil met deze expeditie naam maken als wetenschapper en ook in de voetsporen treden van zijn vader, die vlak voor hij hoogleraar zou worden bij een wetenschappelijke expeditie om het leven kwam. Hermans had zelf onderzoek gedaan in het Hoge Noorden, en dat is duidelijk te merken aan de levensechte beschrijvingen van de natuur, de geologie en het klimaat van Finnmark. En Hermans zou Hermans niet zijn als de expeditie -door onvermogen, pech en misverstanden- niet op een faliekante mislukking zou uitdraaien.

Simon Vestdijk - *De koperen tuin*

K20-10, Uitgeverij Salamander Klassiek, 288 p.

Nol Rieskes leven is doortrokken van een gebeurtenis in zijn jeugd: als achtjarige danste hij op de muziek van *Stars en Stripes* met Trix, dochter van dirigent Henri Cuperus. Zowel vader als dochter fascineren hem. Nol neemt pianoles bij Cuperus, die als bevlogen musicus de tegenpool is van wat Nol als zoontje van een rechter gewend is.

In Nol vechten zijn rationele, beheerste zelf en zijn artistieke ziel met elkaar om voorrang. Het is mede die strijd die de liefde tussen hem en Trix in de weg staat en waarvan Trix op trieste wijze slachtoffer wordt.

Engels

Emily Brontë - *Woeste Hoogten*

(*Wuthering Heights*)

K21-01, Uitgeverij L.J. Veen Klassiek 2015, 360 p.

Het is wonderbaarlijk hoe dit boek, gepubliceerd in 1847, de tand des tijds heeft doorstaan. Het is een geschiedenis van passie en huiselijk geweld, van leven en dood, van isolement en onderworpen zijn aan een grootse natuur. De drie zussen Brontë, Charlotte, Anne en Emily, hadden een bijzonder leven. Ze groeiden op in het dorpje Haworth in Yorkshire. Hun vader was dominee en vooral geïnteresseerd in zijn enige zoon Branwell. Hun moeder overleed op jonge leeftijd, zodat de zussen veel op elkaar waren aangewezen. Samen leefden zij als kinderen in hun verbeelding en ieder voor zich schreven zij later romans.

John Cheever - *Kroniek van de familie Wapshot*

(*The Whapshot Chronicle*) *K20-02, Uitgeverij Van Gennep B.V., 333 p.*

In een fictief havenstadje St. Botolphs woont de familie Wapshot. Vader Leander heeft een boot, die de bron van inkomsten van de familie vormt, maar het loopt niet best. Er zijn twee zonen, Moses en Coverly, die gestimuleerd worden om hun geluk in de grote stad, New York of Washington te zoeken. Een rijke nicht Honora heeft bepaald dat deze twee neven pas haar erfenis krijgen als ze trouwen en een zoon hebben gekregen. Daarmee is deze nicht een voortdurend aanwezig personage

met grote invloed. Enerzijds wordt de teloorgang van Leander en zijn leven op de boot beschreven, anderzijds de toekomstplannen en ontwikkelingen van de beide zonen. Daaromheen cirkelen nog allerlei boeiende figuren.

William Golding - *Heer van de vliegen*

(*Lord of the flies*). *K20-06, Uitgeverij L.J. van Veen Klassiek, 240 p.*

Een groep jongens, op de vlucht voor een atoombom op Londen, strandt op een onbewoond eiland, een paradijs met genoeg eten en drinken en zonder volwassenen om ze op de vingers te tikken. Wat gebeurt er dan? De ontwikkelingen komen helemaal voort uit de keuzes en conflicterende persoonlijkheden van de jongens. Kleine haperingen in hun samenwerking groeien uit tot desastreuze tegenstellingen. William Golding had geen optimistische kijk op de menselijke inborst en dat maakt hij hier op indringende wijze duidelijk. Het boek leverde hem uiteindelijk een Nobelprijs op. Het is twee keer verfilmd, figureert op veel lijstjes van 'de 100 beste boeken' en blijft actueel: de invloed van regels en opvoeding op onze samenleving.

Ernest Hemingway - *Voor wie de klok luidt*

(*For whom the bell tolls*) *K19-03, Uitgeverij L.J. Veen Klassiek, 576 p.*

Robert Jordan meldt zich vrijwillig om in de Spaanse Burgeroorlog aan de zijde van de republikeinen te vechten tegen de fascistten. Hij sluit zich aan bij de groep van Pablo, die eigenlijk wordt geleid door diens vrouw Pilar. Ook ontmoet hij de jonge Maria, die haar ouders in de oorlog verloor en verkracht werd. Hun ontroerende liefdesgeschiedenis is in het verhaal verweven.

Hemingway wist waarover hij schreef: als journalist bezocht hij Spanje tijdens de burgeroorlog. In *Voor wie de klok luidt* staat verbondenheid voorop: als collectief bereik je meer dan als individu. Het gebrek aan toekomst zet alles in deze roman op scherp. Drie dagen beslaat het verhaal, maar een wereld aan vragen en twijfels over thema's die universeel en tijdloos zijn.

Carson McCullers - *Het hart is een eenzame jager*

(*The heart is a lonely hunter*)

K18-05, Uitgeverij Athenaeum-Polak & Van Genneep 2016, 367 p.,

Een kleine stad in Georgia, het is zomer, het is heet. De tijd en de dromen van de bewoners lijken stil te staan. De veertienjarige Mick heeft haar hoofd vol muziek, ze ontdekt de klassieke muziek van Beethoven en Mozart. Maar in de straatarme familie is er geen geld voor een toekomst als pianiste. Jack Blake droomt van een rechtvaardiger wereld, maar hij drinkt teveel en is niet in staat anderen met zich mee te nemen. Dokter Copeland, een gekleurde arts droomt van een einde aan de onderdrukking van de zwarte burgers, maar weet zijn omgeving niet te overtuigen. John Singer kan alleen maar denken aan zijn Griekse vriend, die ver weg in een instelling woont. Bij hem en in het café van Biff Brannon ontmoeten zij elkaar. John luistert. Iedereen denkt dat hij hem of haar begrijpt. Alleen... John is doofstom.

Vidiadhar Surajprasad Naipaul - Een bocht in de rivier

(A Bend in the River)

K21-04, Uitgeverij Atlas Contact 1979, 2e druk 2018, 344 p.

In het binnenland van een naamloos land neemt Salim, een jonge man uit Oost Afrika, een winkel in huishoudelijke artikelen over. De burgeroorlog is voorbij, de onafhankelijkheid een feit en de Grote Man heeft vooruitstrevende plannen voor het land. Maar de golf van hoop en idealisme die volgde op de vrijheid is van korte duur.

Een onsensationeel, rustig boek in de traditie van Joseph Conrads Heart of Darkness, dat veel thema's aansnijdt die nog steeds actueel zijn, geschreven door V.S. Naipaul, de schrijver die in 2001 de Nobelprijs voor Literatuur won, door de één bejubeld voor zijn romans, door de ander verguisd voor zijn overtuigingen.

Philip Roth - Het complot tegen Amerika

(The Plot Against America)

K21-07, Uitgeverij De Bezige Bij 2018, 432 p.

Wát als piloot Charles Lindbergh, beroemd omdat hij als eerste in 1927 per vliegtuig de Atlantische Oceaan overstak, rond 1940 de Amerikaanse verkiezingen had gewonnen in plaats van F.D. Roosevelt? Hoe zouden zijn nazisympathieën de Amerikaanse burgers en samenleving beïnvloeden hebben? Philip Roth herschrijft de geschiedenis van juni 1940 tot

november 1942. Lindbergh wordt president en dat verandert het leven van alle Amerikanen, in het bijzonder de joden onder hen. Vanuit het perspectief van de 7-jarige Philip zien we de veilige wereld veranderen in een angstaanjagende. Zo had het gegaan kunnen zijn.

James Salter – Lichtjaren

(Light years)

K18-07, Uitgeverij De Bezige Bij 2017, 304 p., oorspronkelijke Amerikaanse druk 1975,

Ergens in de jaren vijftig. Een oud Victoriaans huis aan de Hudson. Manhattan is vlakbij. De ramen van het huis zijn verlicht. Wie er van buitenaf naar kijkt, krijgt een beeld van warmte, intimiteit, geluk. En zo is het ook: een man, Viri, komt thuis van zijn werk. Zijn kinderen en de hond begroeten hem, zijn vrouw Nedra staat te koken. Maar wie goed kijkt, ziet dat het huis oud is, een beetje verwaarloosd. Er knagen, haast onbewust, vragen bij Nedra, bij Viri. Is dit het geluk? Verwacht je meer van het leven? Sluipenderwijs erodeert het huwelijk. Er worden keuzes gemaakt, veranderingen in gang gezet, terwijl het leven onverbiddeijk voorbijglijdt.

Kurt Vonnegut - Slachthuis vijf

(Slaughterhouse-Five)

K21-08, Uitgeverij Meulenhoff 2012, 20^e druk, 198 p.

Als Billy Pilgrim na de oorlog zijn ordelijke leventje in Ilium N.Y. weer opneemt en een welvarend opticien met rijke vrouw en niet deugend zontje wordt, breken herinneringen aan zijn krijgsgevangenschap in en mengen zich ook weer met flarden van zijn leven op de planeet Tralfamadore waar hij ook een vrouw en een kind heeft en waar hij leert dat alles gaat zoals het gaat. Tijd is een begrip dat je op verschillende manieren kunt beleven en de op aarde zo belangrijke 'vrije wil' bestaat nergens anders. Vonnegut beschrijft de ellende die de jonge soldaten doormaken zonder opsmuk en mooie woorden, het leven daarna met nauw verholen spot. Droogkomische opmerkingen maken schrijnende voorvallen verteerbaar; het heen en weer springen in de tijd mag dan misschien eerst wat verwarrend zijn, maar het brengt ook verlichting.

Frans

Louis-Ferdinand Celine - Reis naar het einde van de nacht

(Voyage au bout de la nuit)

K18-04, Uitgeverij Van Oorschot 2016, 558 p.

Reis naar het einde van de nacht beschrijft de wederwaardigheden van hoofdpersoon Ferdinand Bardamu, feitelijk een alter-ego van Céline. Hij wordt op bijna autobiografische wijze gevolgd, eerst tijdens de Eerste Wereldoorlog, aan het front in Vlaanderen (1917), waar hij een onderscheiding kreeg en blijvend lichamelijk letsel opliep; vervolgens is er sprake van een kortstondige en ongelukkige koloniale loopbaan in Afrika (1916-1917); later gaat hij naar de Verenigde Staten, waar hij onder meer de werkomstandigheden bij Ford in Detroit onderzoekt. Uiteindelijk eindigt Bardamu (net als ook weer Céline zelf) als arts in Clichy, een voorstad van Parijs.

Pierre Ambroise Choderlos de Laclos - Riskante relaties

(Les Liaisons dangereuses)

K20-03, Uitgeverij De Arbeiderspers, 459 p.

Deze briefwisselingsroman van Choderlos de Laclos mag met recht een klassieker worden genoemd. Het werk verscheen in 1782 en veroorzaakte veel opschudding. Talloos zijn de bewerkingen voor film en toneel die daarna zijn verschenen.

Het draait in dit verhaal om Marquise de Merteuil en Vicomte de Valmont, libertijnen en sluwe verleiders. Als Marquise de Merteuil Valmont uitdaagt om de deugdzame Présidente de Tourvel te verleiden, gaat deze daar graag op in.

Irène Némirovsky - Storm in juni

(Suite française) *K21-05, Uitgeverij De Geus 2012, 537 p.*

Vóór de Tweede Wereldoorlog was Némirovsky, van origine Oekraïense, in Frankrijk al een beroemd schrijfster. Als de Duitsers Frankrijk binnenvallen beschrijft ze, heet van de naald, hoe burgers en soldaten Parijs ontvluchten, naar het zuiden. Ze toont hoe egocentrisch, laf, moedig en soms edelmoedig mensen zijn. Ze doet dat vanuit het perspectief van iemand die erbij was, het zélf beleefde en die op het moment van schrijven nog geen weet had van de uitkomst. Némirovsky stierf in 1942 in Auschwitz. Eind jaren '90 vindt één van haar dochters eindelijk de moed het manuscript, dat al die jaren in een koffer zat, uit te typen.

Duits

Hans Fallada - Alleen in Berlijn

K15-24, uitgeverij Cossee, 528 p.

Berlijn, 1940. Het echtpaar Otto en Anna Quangel krijgt bericht, dat hun enige zoon aan het front omgekomen is. Na de eerste verbijstering besluit Otto in verzet te komen. Enerzijds trekken zij zich helemaal op zichzelf terug, anderzijds besluit hij een persoonlijke actie te gaan voeren tegen de Führer en zijn manschappen. Ze gaan ansichtkaarten schrijven met kritiek op wat er in het land gebeurt en ze verspreiden deze kaarten in heel Berlijn. Beiden hopen met hun eenvoudige oproepen het gewelddadige beeld van de nazi's te tonen en de mensen aan het denken te zetten.

Günter Grass - De blikken trom

(Die Blechtrommel). *K20-07, Uitgeverij J.M. Meulenhoff, 667 p.*

De blikken trom is de debuutroman uit 1959 van Günter Grass en inmiddels uitgegroeid tot een van de grote klassiekers van de twintigste eeuw. Hoofdpersoon van deze schelmenroman is Oskar, een jongetje dat op zijn derde een blikken trom krijgt, ophoudt met groeien en de wereld van onder af observeert. Hij wandelt trommelend door het leven,

door het Derde Rijk, door de oorlogsjaren, door het Wirtschaftswunder. Hij slaat zich door allerlei baantjes, wordt zelfs van een moord verdacht. Maar wanneer de echte dader wordt gevonden, vreest Oskar dat hij ontslagen wordt uit het rustige gekkenhuis waar hij zijn levensverhaal schrijft. Het is tijd om op te groeien.

Franz Kafka - *Het proces*

K17-06, uitgeverij Querido, geschreven in 1914-1915 en postuum gepubliceerd in 1925, 292 p.

Op een dag staat Joseph K. bij zijn ontwaken onder arrest. In het ongewisse over het motief voor deze arrestatie neemt K. deel aan het proces dat volgt. Een hoogst merkwaardig proces, zich afspelend op zondagen en in duistere gebouwen vol gangen en kamertjes waarin verdwalen gemakkelijk is. Aanvankelijk zet K. zijn leven als procuratiehouder bij een bank ongehinderd voort en is hij positief gestemd over het bewijzen van zijn onschuld, maar gaandeweg doordringt het proces zijn hele leven en moet hij zich wel overgeven aan de ondoorgrondelijk bureaucratie waarin voor rede geen plaats is.

Klaus Mann - *De vulkaan*

(Der Vulkan) K19-05, Uitgeverij Querido 2018, 544 p

Een paar weken voor het begin van de Tweede Wereldoorlog verscheen in Amsterdam een roman over een groep Duitse vluchtelingen in Parijs. Klaus Mann beschrijft de levens van enkele emigranten, gevlucht voor het nationaalsocialisme. Ze wonen zowel in Amsterdam, als Praag en Zürich, maar voornamelijk in Parijs. De levensverhalen zijn verschillend, de ervaringen en emoties gaan alle kanten op. Zeker heeft Klaus Mann deze ervaringen gedeeld met zijn vrienden, maar bij het uitkomen van het boek wisten hij en zijn tijdgenoten nog niet dat de oorlog waar ze bang voor waren, echt zou komen. Wij weten, bijna tachtig jaar later, dat die 'vulkaan' inderdaad uitgebroken is.

Thomas Mann - *De Toverberg*

K13-10, uitgeverij De Arbeiderspers, 1975 (15e druk 2010), vertaald uit het Duits door Pé Hawinkels

Hans Castorp is een pas afgestudeerde ingenieur uit Hamburg, hij is

eigenlijk kerngezond. Hij gaat zijn zieke neef Joachim Ziemsen in een sanatorium in Davos bezoeken. Het was zijn bedoeling er drie weken te blijven, maar de jonge Castorp raakt helemaal onder de indruk van het leven in dit sanatorium. Het dagelijks ritme van wandelen, rusten en goede maaltijden op vaste tijden bevalt hem wel. De artsen ontdekken vrij snel, dat hij toch niet helemaal fit is en Castorp besluit nog te blijven.

E.M. Remarque - *Van het westelijk front geen nieuws*

K14-19, uitgeverij E.J. Bijleveld 1929, 203 p.

In *Van het westelijk front geen nieuws* schildert schrijver Erich Maria Remarque de Eerste Wereldoorlog vanuit het perspectief van een jonge Duitse soldaat in Frankrijk. Vanaf de eerste verschijning in 1929 is het werk een bestseller en wordt het meer dan vijftig keer vertaald en twee keer verfilmd. Politieke tegenstanders als de Nationaalsocialisten hekelen het werk als een politiek getinte antioorlogsroman en vernietigen bij boekverbrandingen grote aantallen. Maar het werk is en blijft vooral een indringende schets van de loopgravenoorlog en van de dood. Het verhaalt hoe een hele generatie - door de ogen van de gevoelig registrerende Paul Bäumer - van huis vervreemdtd.

Russisch

Konstantin Paustovski - *Verhaal van een leven deel 1: Verre jaren*

(Povestj o Zjizjni: Daljokië gody)

K18-06, Uitgeverij Van Oorschot 2017, 337 p.

Het is het begin van de 20ste eeuw, er is kritiek op de tsaar, er is kritiek op de sociale wantoestanden in Rusland. Kostik groeit op in Kiev, zijn vader werkt bij de spoorwegen. Zijn moeder is een zachtmoedige vrouw. Kostik heeft twee broers en een zus. Tijdens de zomervakanties zijn er reizen naar het platteland, naar het landgoed van grootvader Maxim Gregorjevitsj. Wanneer de vader het gezin verlaat, komen de financiële problemen en valt het gezin uit elkaar. Kostik maakt zijn gymnasium af en verdient de kost met bijlessen. In die tijd schrijft hij zijn eerste verhalen, die ook worden gepubliceerd. Dit is het eerste deel van de herinneringen van Paustovski.

Aleksander Poesjkin - De kapiteinsdochter

(Капитанская дочка / Kapitanskaja dosjka)

K21-06, Uitgeverij Van Oorschoot 2020, 176 p.

Deze historische roman bevat twee verhaallijnen. Het is het verhaal van Pjotr A. Grinjoef, die door zijn vader naar een kleine legerplaats in de provincie wordt gestuurd om ervaring in het leger op te doen. Daar ontmoet hij de dochter van de kapitein, Marja, een sympathieke jonge vrouw. Onderweg heeft hij tijdens een sneeuwstorm een ontmoeting met een man, die zijn leven redt.

Een ontmoeting met verstrekkende gevolgen. Het betreft de leider van de boerenopstand Poegatsjov. Aleksander Poesjkin heeft het historische verhaal van de opstand van de boeren van 1773-1775 bewerkt tot een boeiende roman, waarin het fictieve verhaal van Pjotr en Marja een rode draad vormt.

Ivan Toergenev - Vaders en zonen

(Отцы и дети, Ottsy i Deti)

K19-09, Uitgeverij Van Oorschoot, 192 p.

Rusland, 1859. Arkadi Kirsanov, zoon van een adellijk landheer studeerde in Sint Petersburg. In de zomervakantie reist hij naar huis samen met een studievriend Jevgeni Bazarov. Hoewel Arkadi's vader, Nikolaj Kirsanov zich bezighoudt met landhervormingen en de bedoeling heeft het leven van zijn boeren beter te maken, komt er weinig uit zijn handen. Tijdens het verblijf van de twee vrienden in het landhuis blijken er allerlei tegenstellingen en verschillen van mening. De student Bazarov is intelligent en gedecideerd in zijn opvattingen: tegen de aristocratie en het liberalisme, tegen kunst en religie. Hij gelooft alleen in natuurwetenschap en medische kennis – zijn vader was legerarts. Arkadi is het aanvankelijk met hem eens, maar ontdekt gaandeweg dat hij meer naar de opvattingen van zijn vader neigt. Naast de gesprekken over principes en visies ontdekken beide vrienden ook de liefde, wat voor Arkadi goed afloopt.

Italiaans**Giorgio Bassani - De tuin van de familie Finzi-Contini**

(Il giardino dei Finzi-Contini)

K18-01, 1^e uitgave in 1962, Uitgeverij De Bezige Bij, 288 p.

Giorgio Bassani (1916-2000) beschrijft in dit boek de jeugdliefde en de volwassenwording van de joodse hoofdpersoon. De – haast als terloops – geschetste achtergrond is het Italië van Mussolini in de dertiger jaren, met opkomend fascisme, en de komst van rassenwetten in 1938. Het verhaal speelt zich af in Ferrara. Als joden niet langer mogen tennissen op de plaatselijke banen wordt de hoofdpersoon uitgenodigd door de joodse familie Finzi-Contini op de tennisbaan in hun prachtige tuin. De hoofdpersoon trekt veel op met Micól, de dochter des huizes, en hij vat gevoelens van liefde voor haar op. Deze liefde wordt echter niet beantwoord. Als hij uiteindelijk begrijpt waar de onmogelijkheid in schuilt, groeit hij daardoor van adolescent tot volwassene.

Umberto Eco - De naam van de roos

(Il nome della rosa)

K21-02, Uitgeverij Prometheus 2020, 62^e druk, 584 p.

1327, een rijke benedictijnerabdij in Noord-Italië. De Engelse franciscaner monnik William van Baskerville komt als speciaal gezant van de keizer naar Italië om te bemiddelen tussen de van ketterij verdachte franciscanen en de paus. Maar in de abdij zijn duistere krachten aan het werk, en al snel wordt er een moord gepleegd. En daar blijft het niet bij... William, die als oud-inquisiteur weet hoe je zoiets aanpakt, krijgt van de abt de opdracht de zaak te onderzoeken. Het geheim lijkt te schuilen in de beroemde bibliotheek van het klooster, een labyrint waar officieel vrijwel niemand toegang toe heeft, maar waar raadselachtige dingen gebeuren.

Japans**Yasui Inoue - Het jachtgeweer** (Ryōjū)

K20-08, Uitgeverij Bananafish, 80 p.,

In deze novelle, een raamvertelling, raakt de naamloze verteller betrokken bij het leven van ene meneer Misugi doordat hij een gedicht instuurt voor een tijdschrift. De dichter krijgt een reactie van Misugi die hem drie door vrouwen geschreven brieven stuurt. De eerste is van de dochter van Mitsugi's maîtresse die vertelt hoezeer zij van hem walgt. De tweede is van de bedrogen echtgenote, die uitlegt dat ze op de hoogte was van zijn bedrog en echtscheiding voorstelt. De laatste brief is van Saiko, de maîtresse, geschreven vlak voor haar zelfgekozen dood. Voor haar was hun verhouding pure zonde. Na het lezen staart de verteller ".... ..leunend op het raamkozijn zonder enige reden de duisternis in."

Tsjechisch

Jiří Weil - *Leven met de ster*

(Zivot s hvězdou) *K18-08, Uitgeverij Van Gennep 2017, 261 p.*

Josef Roubíček woont alleen op een kale, koude zolderkamer van een kleine, verwaarloosde woning in een buitenwijk van Praag. Hij wacht op het bericht, dat hij op transport moet. Hij is helemaal alleen, zijn geliefde heeft hem verlaten. Voor de oorlog had hij een prettig leven. Hij werkte als bankbediende, had een inkomen waarmee hij redelijk comfortabel kon leven, ging met zijn geliefde Růžena naar de bioscoop of uit eten, soms een dagje op stap. Door de bezetting van de Duitsers verandert zijn leven totaal. Aanvankelijk heeft Růžena voorgesteld om samen te vluchten naar het buitenland, maar Josef kan niet beslissen en dan is het op een gegeven moment te laat.

Verantwoording

Deze literatuurlijst is samengesteld door de Werkgroep Klassiekers/ Toppers uit de wereldliteratuur van Senia. Daarvan maakten het afgelopen jaar de volgende personen deel uit: Tineke de Jonge-Vos, Maja Jordaan, Brenda Mudde, Lucia Pultrum, Hilde van Vlaanderen, Wilma de Water en Josée Zuiver.

Als de leeswijzer vragen oproept, of als u een reactie wilt geven, kunt u een e-mail sturen aan de werkgroep, via klassiekers@senia.nl.

Kiezen uit meer lijsten

Senia-leesgroepen kunnen binnen het abonnement zeven discussiewijzers kiezen. Dat kunnen leeswijzers zijn uit de lijst klassieken, maar ook van de literatuurlijst moderne literatuur, uit de lijst geschiedenis of een andere boekenlijst. Verder is er ook een muziekljst met luisterwijzers waaruit u kunt kiezen. Zie voor meer informatie de website van Senia www.senia.nl.

We stimuleren de uitwisseling van boeken via het boekenprikbord op de website www.senia.nl.

Laatst aangepast op: april 2022